

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

De S. Honofrio eremita & alijs patribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

VITA B. PARISHII BONONIENSIS, EX LIBRIS IACOBI DE VORAGINE SYMMATIM EXCERPTA A doctiss. viro Carolo Sigonio, iussu amplissimi Cardinalis Gabrielis Paleoti, Episcopi Bononiensis, qui eam misit ad me.

BEATVS Parisius Bononiæ in Italia natus est circa annum salutis millesimum ceteresimum quinquagesimum. Is cum iam inde à primis annis magna singularis & insolita cuiusdam in illa ætate probitatis ac sanctitatis argumenta dedisset, postquam sese corroborauit, eodẽ illo religionis studio sic exarsit, vt seculo relicto, Camaldulensibus ascribi se cœnobitis voluerit. Ibi verò cum per annos aliquot ita vixisset, vt nõ dubiã omnibus summæ temperantiæ, eximiæ castitatis, omnisq; demum monasticæ moderationis opinione artulisset, visus est cœnobij præfectis idoneus, qui sacerdotis officio, quem Capellanum appellant, monachas S. Christina Taruisij gubernaret. Quam curam libenter ille obedientiæ Christianæ causa suscepit, ac munus illud plurimos annos maxima cum sui laude administravit, vita assidue in ieiunijs, vigilijs, diuini precationibus, corporis afflictionibus, & manuum operibus sine vlla omninò hominum obtreccionem, aut virginum ipsarũ querela tractata.

Iunij 11. Parisij patria. Fit monachus Camaldulen. Præficitur monachus.

Quin etiam in eo officio iam effectis corporis viribus, vt qui annos circiter centum sexdecim ageret, expirauit, cum annus salutis ageretur millesimus duceteresimus sexagesimus septimus, tertio Idus Iunias. Caterum cum & viuens & mortuus, aliquot miraculis editis, hominum in se oculos conuertisset, Albertus Episcopus Taruisinus, homo grauissimus, faciendum sibi esse putauit, vt vitam eius, certis adhibitis de more Ecclesiæ testibus, exploraret: atque constanti eorum testimonio cognitum est, superiorem omnem longissimæ illius vitæ consuetudinem morti sanctissimè obitæ, & multis signis illustratæ, faciliè respondisse.

Valdè grauiduus dedit.

VITA SANCTI HONORII EREMITÆ ET ALIORVM PATRVM, QVOS EGO PAPHNVTIVS ANACHORETA, Dei prouidentia, vt cognoscerem, dignus fui habitus, & quorum audeo pjs ac religiosis fratribus narrare historiam. Habetur in Simeone Metaphraste.

QUODAM die studium adhibui, vt in interiorem venire solitudinem, & viderem an esset vllus alius frater monachus, qui interius meo seruiret Domino. Cumq; surrexisset, profectus sum iter quatuor dierum in interiorem solitudinem, licet nec panem interim comedissem, neq; vinum aut aquam bibissem. Quarto autem die, cum peruenissem ad antrum venerabile, mansi hora vna pulsans ostium, sperans fore, vt pro more egrederetur aliquis ex fratribus, & me ipse salutaret. Cum verò pulsassem, & nemo respondisset, aperui ostium, & ingressus sum clamans, Benedic. Cumq; vidissem quendam sedentem, tetigi eius humerum: fuitque tanquam lanugo. Cumque reliquum corporis contrectassem, inueni eum iam longo tempore mortuum. Vidi verò pendens quoque colobium. Cumq; ego id tetigissem, euadit non secus ac puluis in manu mea, adeo vt ego statim veste propria exuerim, & mortui corpus contexerim, promptoque & alacri animo proprijs manibus effossa terra arenosa, eius deposuerim reliquias cum precibus & multis lachrymis.

ut, Iunij. Cap. 1. Res admiratione digna in extincto corpore.

Illinc autem egressus, profectus sum ad interiores partes solitudinis. Inuenio autem in altera spelunca veluti vestigia hominis. Cumque cognouissem aliquem in ea habitare, fui parum animo commotus. Cum autem pulsassem, & nullam vocem audissem, ingressus sum in eandem speluncã. Cumq; nullum inuenissem, sum egressus, Nunc 3 reputans

Cap. 2.

reputans seruum Dei illic solitum se exercere. Cum autem inuentissimam propriam eius cellam, in qua similiter nullus erat, perseueraui manere toto die, cupiens salutare hominem, & citra ullam intermissionem dicens ex psalterio. Cum ille autem dies finiretur, vidi gregem bubalorum venientem, & fratrem ambulantem in medio eorum. Cum verò ij prope me venissent, illum quidem vidi virum veste nudum, pilis autem rectum corpore. Qui cum peruenisset in eum locum, in quo stabam, & me putasset esse spiritum, mansit orans. Multi enim spiritus in ijs locis cum tentant, quemadmodum ipse postremò mihi narravit. Dixi autem ei: Cur times, serue Iesu Christi Dei nostri? Contemplare & vide gressus meos, vt scias, quòd sum homo, sicut tu: Palpa me, vt videas, quòd caro & sanguis ego sum. Ipse autem cum me esset contèplatus, & gratias egisset, dixit, Amen. Ego verò rogavi eum, & persuasi, vt me in suam speluncam deduceret. Ille autem ex me quæsiuit, quomodò eò accessissem. Ego verò ei audacter scopum meum & institutum exposui, nempe quòd cum vellem cognoscere Christi seruos, qui sunt in solitudine, illuc accessi, nec Deus eo me fraudauit desiderio. Tunc ex eo sciscitatus sum, dicēs: Quomodò huc venisti? & quanto tempore habitasti in hac solitudine? & quam obrem nudus incedis, nulla re tectus? Is autem hæc mihi dixit:

Cap. 3.

Ego sui nuper monachus, degens in cœnobio Thebaidis, magnoque & fidenti animo operans. Stauit autem egredi ex illo cœnobio, & solus quietè habitare in monasterio, studens maiorem inuenire mercedem. Hanc cogitationem cum libenter suscepi, adificauit paruum cellulam, & solus in ea habitauit, artem exercens meis manibus. Quo factum est, vt multi quoque ad me accederent, iubentes mihi opus, quod meis facerem manibus. Neque verò mihi parui fructus ex ijs redibant, ex quibus pauperibus & egentibus & hospitibus suppeditabam. Inimicus autem, qui est omninò bonis infestus, illo mihi tempore inuidens, & meum erga Deum vehementem scopum & institutum impedire cupiens, cum subiisset mentem cuiusdam Monachæ, quæ apud me fuerat, iubens paruum aliquod opus, effecit, vt ea ad me rediret. Quo factum est, vt liberè inter nos locuti, simul quoque habitauerimus, & postremò (quod est grauissimum) iniquitatem pepererimus, & sex menses in peccato manserimus. Postea autem cum mihi in mentè venisset mea vitæ finis, & æternum ac magnum iudicium, & tenetæ exteriores, & ignis, qui extingui non potest, conflagratio, & vermis, qui nõ potest sopiri, corrosio, dixi apud me: Hei mihi, ò anima, melius est mihi surgere, & abire in solitudinem, & fugere à peccato. Relictisq; rebus omnibus & illa muliere, veni in hac solitudinem, & inueni fontem, & hanc speluncam, & hanc palmam. Ea autem mihi vitium suppeditat. Hæc enim palma generat quotannis duodecim spathas, nempe singulis mensibus vnâ. Vnâ autem spatha sufficit mihi triginta dies. Et postea venit alia spatha. Nihil autem aliud habeo cibi in hac spelunca, neq; alium potum. Quin etiam vestes meæ longo temporis spatio interièrunt, & capillis capitis mei corpus regitur cum pudendis. Iam enim tempore triginta annorum habito in hac solitudine, nec vnquam cessauit aër mihi salubrem dare temperiem, neq; panem omninò gustauit.

Cap. 4.

Postquam ex illo iusto hæc audissem, eum interrogavi, dicens: In principio quando huc venisti, laborastine valde, an non? Ipse autem respondens mihi, dixit: Primum quidem valde laborabam, ò frater, adeò vt dolore cruciatus, me in terram proicerè, vt qui in ventre maximam sentirem molestiam, nec possem caput erigere: ob idque cogebam meam synaxim peragere volutatus, Deum, qui in omnibus est misericors, rogans, tam propter eum, qui me tunc affligebat, dolorem, quam pro redemptione meorum peccatorum. Cum verò multos labores sustinuissem, quodam die dum sederem, & graui dolore ventris vexarer intrinsecus, vidi virum insignem coram me stantem, qui me est allocutus, dicens: Quid habes, & quidnam tibi dolet? Statim autè, postquam hoc ex eo audissem, confirmaui vires, & ei dixi: Domine, dolet mihi iecur. Is verò dixit: Ostende mihi locum, in quo sentis dolorem. Cum ego autem ei iecur ostendissem, ipse manu extensa, & mihi imposta, & coniunctis digitis, perinde ac gladio scidit latus, & meum iecur eduxit, meo maximo cum dolore, & ostendit mihi plagas, quas in eo habebam. Illud verò manu sua erasit, & ei pannum mundum iniecit, & iecur meum in locum suum restituit. Cumq; rotum corpus meum cõtrexisset benedictis suis manibus, lateris mei vulnus conglutinavit & dixit: Ecce sanus factus es, noli amplius peccare, ne deterius tibi contingat: sed serui Domino nunc, & vsq; in secula. Ecce autem ab illo die curata sunt omnia mea interiora, cessauitq; dolor mei iecoris. Ex illo ergo tempore maneo sine dolore, Deo benedicens, & ipsum glorificans propter suam in me misericordiam.

Mihi

Monachus
verfatur in-
ter bubalos.Insidiatur
viro sancto
diabolus.

Esa. 66.

Diuinitus
iecur eius
curatur.

Ioan. 5.

Mihi autem ostendit vir ille insignis pannum amomi, quem meo lateri imposuit. Quando verò mihi Paphnutio narrauit hæc omnia, rogauit eum, vt cum ipso manerem in spelunca. Ipse autem mihi respondit, dicens: Non poteris, frater mi, ferre in soltus demonum. Postea verò rogauit eum, vt mihi nomen suum significaret. Is verò mihi dixit: Nomen est mihi Timotheus. Memento mei, & roga pro me, frater dilecte, vt Deus in me perficiat bonum, quo sum dignatus. Ego autem Paphnutius procidi ad eius pedes, preces ab eo postulans. Ipse autem respondens mihi, dixit: Dominus noster Iesus Christus benedicet te, & defendet te ab omni laqueo diaboli, & præbebit tibi vias rectas ad hoc, vt pergas ad sanctos eius in secula. Benedictionem autem eius consecutus, prompto & alacri animo cum gaudio sum egressus, Deum laudans propter egregios sermones, quos audiui à sancto illo Timotheo. Inter ambulandum verò apud me considerabam, & animo valde anxius, dicebam: Quidnam est mea vita, aut quodnam meum institutum? Mansi autem non paucos dies hæc apud me cogitans, & huius viri Deo grata opera sequi cupiens. Cum verò clementis Dei mihi illuxisset prouidentia non abiici curam meam vitam, sed excitatus, rursus profectus sum in interiorum solitudinem in via auiæ, vbi est genus eorum, qui dicuntur Mazici. Omne enim studium à me in eo ponebatur, vt scirem, an esset alius Anachoreta, in interioribus partibus solitudinis Deo seruiens, vt ego quoque dignus haberer, qui id consequeretur.

Cap. 5.

Timotheus
eremita.

Hoc autem iter cum cepissem ingredi, tuli mecum paucos panes, & aquam modicum. Quæ quidem mihi suffecerunt vsq; ad quatuor dies. Cum iam præterissent, & expletus esset quod manducarem, affligabar adductus in magnas de victu angustias. Statim verò sumptis viribus, & mortem habens ante oculos, ea cura dimissa, alios quatuor dies & noctes sum profectus, cum nec panem aut aquam gustassem: adeo vt rursus cum mihi deesset cibus, valde laborare, & me humi abiciens, mortem expectare. Tunc vidi virum in signum venientem, & manum suam labris meis imponentem, non secus atque medicus scilicet oculo, & protinus rursus sumpsi vires, adeo vt neque famem, neque sitim sentire. Cum magnam autem & terribilem vidissem visionem, surgens rursus prompto & alacri animo, profectus sum in interiorum solitudinem alios quatuor dies & noctes. Defessus verò & extensus in celum manibus, Deum orauit. Cumque rursus virum illum vidissem ad me venientem, accepi ab eo magnas vires. Cumque septendecim dierum itineri finem (vt semel dicam) imposuissem, vidi procul virum venientem ad speciem admodum terribilem, hirsutum pilis, eiusque tectum toto corpore, non secus ac feram terribilem. Erat enim veste nudus, lumbosque cinctos habebat folijs herbarum. Cum is autem prope me accessisset, territus ascendi supra cacumen montis valde excelsum. Timui enim, existimans esse homicidam. Ipse verò cum venisset ad radices illius montis, abiicit se in vmbra. Affligebatur enim propter angustias senectutis & nutrimenti, ardoremque & laborem, quem sustinebat in illa solitudine. Cumque suspexisset & me vidisset, clamauit dicens: Descende ad me vir sanctissime. Nam ego quoque homo sum, habitans in hac solitudine. Ego autem his auditis, protinus descendens, me humi abiici ad illius pedes. Is verò dixit mihi: Surge, fili mi: nam tu quoque es seruus Dei, & amicus sanctorum. Surgensque dignus sum habitus, qui sederem ex aduerso eius.

Cap. 6.

Paphnutius
multa afficitur
inedia,
sed diuinitus
confortatur.Honofrij
forma terribilis
propter
vitæ asperitatem.

Sæpe autem rogauit, vt mihi diceret nomen suum. Is verò mihi dixit: Est mihi nomen Honofrius. Sexagesimus iam annus agitur, ex quo habito in hac solitudine, ambulans in montibus huius solitudinis: quo tempore nullum omnino hominem vidi, qui in carne cognosceretur, te solo excepto. Habitaui autem antea in sancto monasterio, quod nomine appellatur Eriti Hemeopolitani Thebanorum regionis, quod est fratribus impletur numero centum, qui eiusdem sunt fidei & animi: & omnes communiter comedunt in charitate & multitudine pacis Domini nostri Iesu Christi, & in magno silentio quieteque se exercent, & glorificant eius bonitatem. Cum ergo in iuuenili ætate illic degerem & erudirer, Deique amorem à sanctis patribus, puramque ac synceram fidem docerer & regulam pietatis, audiui sanctos patres dicentes de admirabili pioque & religioso patre nostro Elia, quem admodum ei fuerunt vires à Deo confirmatae per tolerantiam & patientiam eorum, quæ sustinuit in deserto: & rursus de Iohanne Baptista & præcurfore, cui nullus par fuit ex hominibus, & de iis, quæ passus est in solitudine vsque ad diem, quo reuelatus est Israël.

Cap. 7.

Sexaginta
annis nullum
vidit hominem.

Rogauit autem sanctos patres, dicens: Quid ergo qui habitant in solitudine, sunt vobis maiores apud Deum? Ipsi verò respondentes mihi dixerunt: Sunt nobis maiores, filii. Nam nos quidem alter alterum videmus quotidie, & nostras synaxes communiter

Cap. 8.
Eremitæ
recellunt
nobilitate.

niter celebramus cum gaudio, & quando esurimus, cibum paratum inuenimus. Similiter etiam si sitierimus, habemus aquam: & si contigerit aliquem nostrum esse imbecillum, alij eum consolantur, propterea quod viuamus communiter. Quod si etiam esculentum aliquod desiderauerimus, hoc inter nos comunicamus propter Dei charitatem. Qui autem habitant in solitudine, sunt remoti ab his omnibus. Vnde nam enim hæc eis suppetere? Quod si eos aliquando inuaserit afflictio, vel bellum ex latro aduersarij, vbi inuenient hominem, qui mutare possit mentem, aut consolari? Quin etiam si desit eis cibus, non est facile eum consequi. Similiter si inuadat sitis, eis aqua non adest. Ibi autem, o frater, maxime laborant, qui sunt huiusmodi, quando statuant solitudinem occupare ad habitandum, & magis amplectuntur seruitutem in Deum, & se tradunt exercitationi, famem & sitim parati sustinere, & occulta bella eius, qui est bonis infestus, contemdes vincere, & omnem viam arctam in Domino

Demon infestus monachis.

persequentes, vt nequaquam superentur ab insania aduersarij. Is enim semper studet, impedimentum afferre ijs, qui talia desiderant, & eos tentare, vt bonum scopum retardet, ne permancant in exercitatione, & consequantur Dei misericordiam, quando excedunt corpore: quando quidem ad eos, qui sistent in exercitatione, peruenit bona Domini nostri misericordia, ad ea remuneranda, quæ propter eum sustinuerunt. His verò ab eius sanctis Angelis, qui ad ipsos mittuntur, nutrimentum suppeditatur, & aqua ex petra, sicut docet Esaias Propheta, quod qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem: assument pennas, sicut aquila: current, & non laborabunt: ambulabunt, & non deficient. Et rursus dicit: Si sitierint, afferite eis aquam ex petra. Fiuntque eis herbae, quæ sunt in solitudine, dulce in ore plus quam mel. Quod si eis quoque labor exoriri contigerit, aut bellum aduersarij, dum surgunt ea hora, qua extendentes manus accedunt ad Dominum, statim eis desuper ab ipso mittitur auxilium: dispergunturque ab eis omnes tentationes propter ipsorum in eum rectitudinem & cor purum. Non audita sunt à te, o fili, ea, quæ feruntur in scriptura, nempe quod Deus non derelinquit pauperem in seculum: Patientia pauperum non peribit in finem: Et rursus dicit: Exaudiet eos Dominus, & liberabit eos ab afflictione ipsorum. Dat enim Dominus unicuique secundum laborem, quem propter ipsum sustinuit. Beatus est ergo qui facit Dei voluntatem super terram. Angeli ministrant ei, & faciunt eum exultare, & ei vires addunt singulis horis, dum est in carne.

Cap 9.

Cum autem à sanctis patribus, qui erant in monasterio, hæc didicissem ego minimus Honofrius, tanquam melle suauissimo, & anima & corde repletus, magnam in me sensi correctionem, adeo vt ab ijs, quæ audiui, perinde ac si fuisset in alio mundo, mea mutata sit cogitatio, promptoque & alacri animo nocturno surgens, accepi paucos panes, qui mihi satis erant ad alimentum vsque, ad quatuor dies. Studebam enim cognoscere, deductus à Dei prouidentia, vbi nam me vellet habitare. E monasterio autem egrediens illa nocte, veni in viam montis, volens ingredi in solitudinem. Animaduerti verò lucem, quæ erat ante me. Cumque eam vidissem, valde sum perterritus, adeo vt consilium ceperim de reuertendo ad locum, in quo eram prius, & de in eo habitando, vt prius. Sed hoc mihi fuit argumentum maioris profectus in Domino. Ecce enim cum ego fuisset territus, insignis ille, quicumque is esset, id sciens, est ad me conuersus, & mihi appropinquans, dixit: Ne timeas, ego sum Angelus, qui tecum ambulo à tua in eunte ætate. Hoc enim consilium & hæc dispensatio, propter quam voluit Deus me tecum habitare, nunc tibi perficitur. Cum hæc autem mihi dixisset, mecum ambulauit, & venit in solitudinem circa sex vel septem milliaria. Cum verò speluncam vidissem venerabilem, accessi prope eam, volens scire, an homo in ea habitaret. Cumque peruenissem ad ostium, clamaui: Benedic, Domine: id dicēs pro more fratrum Christiani amantium. Vidi autem senem virum sanctissimum, forma verò admodum speciosum & vultu magna plenum gratia. Cum eum vidissem, me ad eius pedes statim proieci in terram, & cum sum veneratus. Ipse verò me manu erigens: Tu es, inquit, frater Honofrius, qui es meus in Domino cooperator. Ingredere, fili: Deus tibi opem feret, perseuerasque, vt es vocatus, bona implens opera in eius timore. Ingressus autem sedi cum eo paucos dies, studens ex eo discere sanctum opus, quod etiam accidit. Me enim docuit instituta vitæ Eremitarum. Cum ipse autem cognouisset illuminationem esse meum spiritum ad discendum opus Domini nostri Iesu Christi, & resistendum occultis bellis aduersarij, & meritum, quem habet solitudo, dicit mihi: Surge, fili, & abducam te in alteram speluncam in interiori solitudine, vt tu in ea solus habites, & laborem sustineas. Ideo enim te misit Dominus & hoc consilio, vt tu in interiori habites soli.

Angelus Domini confirmat Honofrium.

Honofrius inuenit se nec eremitam.

solitudine. Cùm hæc autem mihi consuluisset, mecum in interiorem profectus est solitudinem, quatuor dies & totidem noctes. Postea verò deuenimus in quoddam paruum tugurium, vbi propè erat palma. Tunc autè mihi dixit vir sanctissimus: Hic est locus, qui Dei prouidentia est tibi paratus ad habitandum. In eo ergo mansit mecum triginta dies, me pulchra docens opera. Et post triginta dies vale dicens, recessit à me: & ex illo tempore semel tantum singulis annis conueniebamus vsque ad illum diem, quo excessit è corpore. Cùm eum autem mortuū offendissem, deposui eius reliquias prope meam habitationem.

Postquam hæc omnia mihi narrauit, rogauit eum quoque ego minimus Paphnutius, dicens: Bone pater, multum ne laborem sustinuiti, quando primū venisti in hanc solitudinem? Dicit autem mihi beatus senex: Crede, dilecte frater, tantum laborem sustinui, vt mei sæpè spem omnem abijcerem vsq; ad mortem, fame & siti mihi immimentibus, & simul etiam igne solis in diè, & frigore aëris noctu, madefactaq; fuit mihi caro à rore cæli. Cùm verò bonus Deus vidisset hæc me sustinuisse, & certamen ieiunij, & quòd dedissem animam meam exercitationi, iussit sanctum suum Angelum mihi prouidere, & ad me afferre alimentum quotidianum, & modicum aquæ ad meum corpus confirmandum: & hæc palma mihi quotannis producit duodecim spathas, adeò vt sit vna singulis mensibus. His ego cùm vescerer cum herbis solitudinis, fuerunt mihi per Dei prouidentiam, melle dulciora. Scriptum est enim: Non in solo pane uiuit homo, sed in omni verbo quod proficiscitur ex ore Dei. Si ergo, o frater Paphnuti, feceris voluntatem Domini nostri, ab eo tibi prouidebitur. Dicit enim in sancto suo Euangelio: Nolite esse solliciti, quid comedaris aut bibatis. Dominus enim & pater vester, qui est in cælis, nouit quoniam opus habeatis. Petite ergo primū regnum eius & iustitiam, & hæc omnia adijcientur vobis.

Hęc cùm mihi exposuisset sanctissimus pater Honorius sub cacumine montis, vbi ei factus sub obuiam, repletus omni gaudio, oblitus sum omnium laborum, qui mihi acciderant in itinere, dum ambularem in montibus solitudinis, famem & sitim nihil omninò apud me reputas. Cumq; vires sumpsissem & spiritu & corpore, & essem exultatione repletus, ei dixi: Sum beatus, qui dignus sum habitare, vt te viderem, Pater sanctissime, & audirem tuos pulchros & iucundissimos sermones, qui me nullo non affere beneficio. Ipse autem respondens mihi dixit: Surge modò, o frater, & simul recedamus. Non cessabam autem, tanquam rem nouam & inauditam, admirari gratiam sancti patris Honorij. Deinde cum processissemus duo aut tria milliaria, peruenimus ad tugurium maximè venerandum, prope quod stabat palma. Ipse verò cùm ad locū accessisset, mecum est precatus. Impletis autem precibus, dixit, Amen. Postea verò sedentes mansimus exponentes inter nos inuicem bona Domini. Cùm autem occidente iam sole dies desineret, hæc vidi in medio tugurij, iacentem panem, & parum aquæ. Dixit verò mihi vir ille beatus: Surge fili, sume parum panis & aquæ, qui sunt ante te. Video enim te adductum esse in periculum ex fame & siti, & labore itineris. Ego autè dixi ei: Viuit Saluator meus Dominus, non comedam nec bibam, nisi manus nostras relaxemus, & edamus communiter. Eum ergo valdè rogauit, & vix potui persuadere, vt manum immitteret, & pane fracto mecum vesceretur, donec esset satiatus. Ex illo autem pane nobis superfuit. Mansimus verò tota illa nocte orantes.

Dum esset autem manè, vidi ipsum post matutinas preces mutasse faciè ad aspectum & colorem, & fui conterritus. Ipse autem cùm hoc cognouisset, me est allocutus, dicens: Ne timeas, frater Paphnuti. Deus enim, qui est in omnibus misericors, te ad meminit, vt curâ geras sepulturam mearum reliquiarum: Ecce enim hodierno die perficiò meam administrationem, & ab eo in requiem meam vsque in seculum. Erat autem dies sextus quidem decimus Paue, nonus autem Iunij mensis apud Romanos. Mihi autem hoc quoque præcepit: Si in Aegyptum exieris, frater Paphnuti, annuncia meam memoriam, ad thymiamam ei præbendum in medio fratrum, & omnium Christianorum. Si quis, n. oblationè in nomine meo, & in meam memoriam obtulerit Domino Deo nostro in omni loco, feret ipsum Dominus in primam horam annorum meorum. Hæc est enim petitio mea, quam ab ipso petiui. Et si quis fratrem pauperem nutrierit in nomine meo, meminero eius, vt dignum eum censeat Dominus, qui veniat in primam horam meorum annorum. Respondi verò ei, & dixi: Si quis autem sit pauper, qui non possit offerre aliquid, aut nutrire pauperem in tuam memoriã, non veniet in primam horam annorum tuorum? Is autem dixit: Modicum thymiamatis in nomine meo in odorè suauitatis si Domino obtulerit, dignus habebitur simili lætitiã.

Aufus

Cap. 10.

vide quãtas afflictiones passus sit sanctus iste.

Deut. 8.

Matt. 6.

Cap. 11.

Cap. 12.

Prædicat obitum suum.

His verbis celerè ad futurum seculi felicitatem aduentum innuit.

Aufus sum autem hoc quoque ei dicere: Si quis autem non inuenit thymiamam, sicut tu degens in solitudine, aut ei nequaquam suppetierit ad offerendum, non feretur in primam horam mille annorum? an potius, o pater, ad nos peruenient preces tue iustitiae? Si quid enim a Domino petieris, dabit tibi: neque tua tardius veniet petitio, propter tuam impigram seruitutem, quam sexaginta annos sustinuisti, quibus fuisti in hac solitudine expectans Dominum. Ipse autem respondens, dixit mihi: Si quis est pauper habitans in solitudine, & non potest offerre oblationem, aut mittere thymiamam, is vero surgens dixerit, Pater noster qui es in caelis, & reliqua usque ad Amen in nomine meo Domino obtulerit, rogabo eum, ut dignus habeatur, qui in prima hora mille annorum cum omnibus iustis mercedem consequatur. Ego autem rursus ei dixi: Bone pater, si sum dignus, cupio habitare in hoc loco, postquam tu es corpore excesseris. Is vero dixit mihi: Fili, non venisti ad hanc administrationem: sed Deus te misit, ut recres suos sanctos, qui habitant in solitudine, & annuncies bonum odorem eorum vitam in medio fratrum. Abi ergo fili in Aegyptum, & persevera in bonis operibus Domini nostri Iesu Christi, predicans omnibus ea, quae vidisti in solitudine.

Cap. 13.

Hac cum dixisset venerandus senex Honofrius, humi procidi ad eius pedes, dicebat: Benedic igitur mihi pater, ut inueniam coram Deo misericordiam, & sicuti dignum me censuit in hoc mundo Saluator noster, ut te venerer, rursus quoque iubeat, ut in futurum seculum eo dignus habeat. Ipse autem mihi dixit: Fili Paphnuti, Quod attinet ad ea, quae petis, Dominus nequaquam te afficiet molestia: Tibi vero benedicet, & tuam confirmabit charitatem, & illuminabit tuos oculos ad eius diuinitatem, & te liberabit ab omni casu & vinculis aduersariorum, & in te perficiet opus, quod es aggressus. Protegent te oculi eius, & custodient ab insidijs inimici, nihilque inuenient, in quo te possint accusare in hora terribili, in qua es apud Deum sistendus, & causam tuam defensurus. Post haec autem surgens, orauit Deum cum lachrymis & multis gemitibus: & paulo post cum ea ipsa hora se humi deiecisset, cõsum matus est in Domino, in eius manus tradito spiritu cum latitia. Statim vero audiui vocem Angelorum, Deum magna voce laudantium ante animam beati & sanctissimi Honofrij: eratque magnum gaudium ea hora, qua is ad Deum venit. Ego autem cum me exiissem eo, quod gestabam, lebitonario, & eius transuersa soluissem, ea in duo diuisi: & cum dimidio quidem eius corpus inuoluisssem, pro more iustorum, quae mortuis peraguntur, contexi. Alterum autem gestavi dimidium, ne ego manerem nudus. Et cum pertram inuenissem coneuam, tanquam in cisterna corpus eius illic deposui, multisque collectis lapidibus contexi reliquias. Surgens autem, orauit ut illic manerem. Statim vero vidi collapsum turgurium, & palmam, qua nutriebatur, ipsam quoque cecidisse similiter. Quod cum vidissem tam cito accidisse, & ex eo cognouissem non esse Dei voluntatem, ut in illo loco habitarem, comedi panis id, quod superfuit, & aquam bibi similiter.

Cap. 14.

Rursus autem extensis in caelos manibus orauit, & vidi virum illum ad me venientem eo modo, quo vidi ambulans in solitudine. Qui mihi vires addens, ambulabat ante me. Cum illinc autem essem egressus, & affligerer propter beatum patrem Honofrij, rursus animo meo exortum est gaudium, quod dignus sim habitus, qui eius sancto ore benedicerer. Cumque quatuor dierum spatio ambulasset, accessi ad quandam cellam, quae in alto fuerat edificata. Quam ingressus, neminem inueni. Sedi autem parumper, cogitans & dicens apud me: Estne aliquis habitans in hac spelunca, in quam me deduxit Deus? Hac cum apud me cogitarẽ, ingressus est vir sanctus canis plenus, specie admirandus & decorus, ex palmis contexto indumento vestitus, & suum corpus contingens. Ipse autem cum me vidisset, statim est allocutus, dicens: Tu es frater Paphnutius, qui contexitisti corpus sancti patris Honofrij. Cum ergo cognouissem eum in visione didicisse, quod factum fuerat, statim ei procidi ad pedes. Ipse vero me consolatus dixit mihi: Surge frater, Deus te dignum censuit, ut esses amicus sanctorum eius famulorum. Iam enim didici ab eius providentia tuum futurum hodie ad me aduentum. Tibi autem aperiam, frater dilecte, quod sexaginta annos habitavi in hac solitudine: Non vidi hominem, qui ad me venerit, nisi eos solos fratres, qui hic mecum habitant. Interim autem dum nos loqueremur, ingressi sunt tres alij, tanquam sancti, senes patres in illam cellam. Qui me alloquentes, statim dixerunt: Benedic frater: Tu es frater Paphnutius, noster in Domino cooperator. Tu es, qui texisti corpus sancti Honofrij. Gaude frater, es enim dignatus magnam virtutem cognoscere. Videns autem Dominus, nobis significauit, fore ut hodie ad nos venias: iussitque, ut esses nobiscum unum diem. Iam enim sexaginta annos habitamus in hac solitudine, neque vidimus hominem praeter te solum.

Item tres alios.

Sanctum quendam senem eremitam videt Paphnutius

Imm. Cum verò nos colloqueremur de patre Honofrio & alijs sanctis, post duas horas dixerunt mihi: Surge frater, vescere modico pane, & confirma cor tuum, quãdo quidem venisti è longinquo, & cupis nobiscum collatari.

Postquã ergo me fecerunt surgere, vnanimes Deum precati sumus, & ecce vidi ^{Cap. 15.} mus ante nos quinque panes leues, & admodum pulchros & delictos, tãtum modò coctos. Ipsi quoque attulerunt aliquid aliud esculentum, quod quidem sumpsimus cum panibus, omnesque sedimus & simul comedimus. Ipsi autem rursus mihi dixerunt: Ecce, vt iam tibi diximus antea, cum sexaginta annis habitauerimus in hac solitudine, quatuor panes Dei iussu ad nos è caelo quotidie deferuntur: Nunc autem cum tu ad nos veneris, ecce panum numerus pro te quoque est ad nos missus: neque scimus vnde nã afferantur, sed quotidie speluncam ingredientibus, inuenimus eos per se paratos. Postquã verò nos simul gustauimus, tota illa nocte fecimus orationes: & magnã synaxim celebrauimus: Erat enim sanctus dies Dominicæ. Cum esset autem manẽ, rogauimus ipsos, vt manerẽ cum eis in spelunca vsque ad diem vltimum. Ipsi verò respondentes mihi dixerunt: Non est voluntas Dei, vt tu habites in hac solitudine: sed surge, & vade in Aegyptũ, & narra fratribus Christi amantibus omnia, quacumque vidisti ad nostri memoriam, & ad lucrum & vtilitatem eorum, qui audiunt. Cum ij hæc dixissent, eos valde rogauimus, vt sua nomina mihi significarent. Ipsi autem non sunt passi hoc mihi dicere. Sãpẽ ergo hoc ab eis vehemẽter petij. Cumque vehemẽter laborãssẽm, non potui hoc eis persuadere: sed respondentes mihi dixerunt: Is scit, qui omnium nouit nomina. Memento autem nostri, frater, vt digni simus, qui nos inuicẽm videamus in domo Dei. Stude ergo, dilecte fili, fugere mundi tentationes, ne ab eis illudaris, quandoquidem multos sunt ludificata. Cum hæc autem ex eis audiuissem, procidi ad eorum pedes. Qui cum mihi benedixissent, ab eis abij in pace Dei. Prædixerunt autem mihi quãdã alia, quã mihi acciderunt.

Cum autem ab eis abijssẽm, ambulauimus vno die per interiorem solitudinem. Cumque ^{Cap. 16.} venissem ad speluncam fontis aqua, illic sedi, vt parumper requiescerem à labore itineris. Erat autem locus ad id aptus, vt qui circa illum fontem multas haberet arbores plenas fructibus. Cum verò parum quiescissem, & surrexissem, circuiui in medio arborum, admirans ipsorum fructuum multitudinem, & cogitans apud me, quisnam esset is, qui illo loco plantauerat. Erant autem fructus illarum arborum multæ palmae, citri, punicae, sycamina, zizipha, & vites, aliæ quoque amœnæ arbores & frugiferae, quarum gustus est melle dulcior. His accedebant myrti quoque, & aliæ variæ arbores in medio earum, quæ illic sitæ erant, suauem odorem emittentes. Ille quoque fons ex se scãtes, & omnes illas arbores irrigans, adeo vt existimarem eum esse Dei paradysum. Cum ergo illud admirarer spectaculum, vidi quatuor adolescentes hilares & valde ^{Quatuor ad dolentes eremita.} speciosos ad me procul venientes, succinctos pellibus ouium. Qui cum appropinquassent, dixerunt: Salue frater Paphnuti. Ego autem protinus humi cecidi in faciem, & eos veneratus sum. Qui cum me exisissent, mecum sederunt, & locuti sumus inter nos. Erat verò tanta gloria insignes, vt ego existimarem eos esse Angelos, & descendisse de caelo. Mecum autem magna sunt affecti lætitia, & collectos fructus ex illis arboribus mihi dederunt ad vescendum, & latatum est cor meum, eò quod ego ab eis diligerer. Mãsi que apud illos septem dies, vescens fructibus illarum arborum.

Rogauimus autem eos: Quomodo huc venistis, & vnde estis? Ipsi verò respondentes ^{Cap. 17.} mihi dixerunt: Frater, quandoquidem Deuste misit ad nos, omnem nostram tibi vitam narrabimus. Nos sumus ex ciuitate quæ dicitur Oxyrrynchos: Nostri verò parentes, sunt senatores illius ciuitatis. Cum autem in illorum literis ab eis institueremur, vni scholæ traditi, literas quidem pedestres didicimus. Cum verò etiam superiorem inchoassẽmus doctrinam in vnam conuenimus sententiam, Deo nobis opem ferente ad id, quod est melius, & statuimus eius quoque discere sapientiã. Ex illo ergo tempore nos quotidie mutuò excitantes ad animi alacritatem, & bonum scopum habentes in nostris cordibus, studentesque locum inuenire, & paucos dies quiescere, donec sciremus Dei de nobis prouidentiam, acceptis nobiscum paucis panibus, & modico aqua ad nostrum cibum & potum vsque ad septem dies, recessimus. Cum verò peruenissemus intra solitudinem, fuimus in ecstasi, & vidimus ante nos virum gloria insignem, qui nos apprehensos manibus deduxit in hunc locum, & nos tradidit viro valde prouectæ ætatis, qui Deo seruebat. Ecce autem hic iam habitauimus sex annos, mansimus verò cum eo vsque ad vnum annum, ab illo docti quemadmodum Domino seruiremus. Impleto autem illo anno, consummatus est hic pater, & ex illo

tem-

Panē sancti
iuuenes nō
gustabant,
sed fructibz
duntaxat
arborum
vescebantur.

tempore hīc soli sumus. Ecce autem, frater dilecte, nos tibi confitemur. Spatio sex annorum, vt diximus, in hoc loco degimus. Panem non gustauimus, nec alium cibum sumpsimus, nisi solummodō de fructibus harum arborum. Singulis verō hebdomadis semel tantum nos videmus inuicem. In hoc enim loco inuenimur, & nobis inuicem occurrimus sabbato & sancta Dominica. Post hos autem duos dies vnusquisque nostrum venit in locum proprium, & apud se degit. Ipsi verō rursus fructus attulerunt, & communiter cibum sumpsimus. Cumque postea egressi fuissetus, simul processimus circiter quinque milliaria per solitudinem. Cum autem eis vale dicerem, rogavi eos vt dicerent mihi sua nomina. Et primus quidem dixit, Iohannes: Secundus autem, Andreas: Tertius verō, Heraclambon: Quartus, Theophilus: praeipientes mihi dicere nomina sua fratribus ad suam memoriam. Ego verō eos rogavi, vt mei meminissent.

Cap. 16

Cum autem ab eis discessissem, & non viderem eos amplius, ambulavi tristis, recordans & ea admirans, quae vidi meis oculis. Rursus verō apud me magnam capiebam latitiam, admirans & recordans earum, quas consecutus fui, benedictionum à sanctis Eremitis & sancto Angelo. Cum autē venissem in Aegyptum itinere trium dierum, inter ambulandum inueni duos fratres Deum timentes. Apud ipsos autem quieui ad decem dies, annuncians eis illa, quae vidi, & ea, quae ego illis narraui, ea diligenter conscripserunt, & celeriter currentes, obiērunt totam Scitem, ferentes librum, quem conscripserunt ex mea narratione. Et postquam ea legissent sanctis patribus, acceperunt eum in ecclesiam, quem quidem illic reliquerunt ad lucrum & latitiam ijs, qui credunt & ea audiunt. Nam qua hora voluerint haec meditari, magis benedicunt Deum & sanctos eius, pleni letitia & exultatione, cum hi sermones sint pleni contemplatione, quae ego minimus seruus Paphnutius, Dei prouidentia dignatus sum assequi. Sit autē gratia & pax Domini nostri Iesu Christi nobiscum, intercessionibus sanctorum patrum, qui ei placuerunt, nunc & semper & in secula seculorum, Amen.

Habetur in
sine sermo.
num eius,
super in lu
cem edita
ex bibliothe
ca Clunia.
censi.
Lunij 12.

VITA SANCTORVM MARTYRVN NAZARII ET CELSI, PER D. AMBROSIVM EPISCOPVM *Mediolanensem scripta.*

Nota p'ficio
rum Chri
stianorum
erga factas
reliquias de
uotionem.

PRIA MSI martyribus regionis extraneae pia votorum debita redderemus, proprijs consulere vtilitatibus & cōmodis probaremur. Nostros enim eos fides faceret, & remotis quamlibet finibus, sperata nobis patrocinia conrogarent. studiorum siquidem sunt huiusmodi suffragia, non locorum. P'roinde apud domesticos Dei tantum intercessionis promerueris, quantum venerationis impēderis. Oportet itaque vt alienos potius nobis deuotio religioſa conciliet, quam forte proprios à nobis negligentia irreligiosi temporis alienet. Agnoscamus, charissimi, circa ecclesiam nostram vberiores diuinorum munerum largitatem. Exultant felices singularum vrbium populi, si vnus saltem martyris reliquijs muniantur. Ecce nos populos martyrum possidemus. Gaudeat terra nostra nutrix caelestium militum, & tantarum parens fecunda virtutum. Recte itaque & ex debito à filijs parentis ecclesiae horum beatorum martyrum celebrantur insignia. Qui illuminantes virtute fidei suae innumerabiles populos, soli quidem illatam sibi sensere mortem, sed non soli mortis suae beneficia possederunt. Immensa enim Dei nostri pietas multiplex ad bonitatem, & artifex ad salutem, proponens arduam virtutum palmam, raro appetitore preciosam, in paucorum triumphis, plurimorum commodis prospicit. Illorum siquidem merita, nostra vult esse suffragia. Simulque dum nobis fidem veram duro martyrij agone commendat, affectionem praecedentium, instructionem efficit posterorum.

Quanta